

IMAGINAȚIA

Imaginația ocupă un rol aparte în cadrul aparatului psihic uman. Ca și reprezentarea, ea se definește ca un proces de producere de imagini, dar spre deosebire de reprezentare, imaginația nu presupune perceperea prealabilă a obiectelor sau a evenimentelor a căror imagine se construiește. Deși imaginația presupune posibilitatea construcției imaginii unor obiecte cu desăvârșire noi, extinzându-se simultan asupra domeniului posibilului, ba chiar al imposibilului, nu putem spune că ea reprezintă un proces cu totul desprins de realitate. Procesul imaginativ presupune utilizarea unor elemente care există deja stocate în memoria subiectului și dobândite pe baza unor experiențe cognitive reale.

Se pot distinge mai multe forme ale imaginației. Cea mai frecventă formă de imaginație, solicitată aproape zilnic este imaginația reproductivă. Ea constă în capacitatea noastră de a ne reprezenta diferite locuri, fenomene, întâmplări exclusiv pe baza unor relatări verbale. Imaginația creatoare este însă cea mai importantă formă a imaginației. Prin intermediul ei, de-a lungul timpului, au fost realizate invenții de prim rang, care au schimbat în mod fundamental viața oamenilor. Viața individului uman ar fi de neconceput în absența acestor două forme ale imaginației. Ele asigură fluiditatea și plasticitatea vieții noastre psihice, precum și materializarea celor mai curajoase idei ale omenirii.

După prezența sau absența intenției în procesul imaginativ, putem distinge alte două forme ale imaginației: imaginația involuntară și imaginația voluntară.

Imaginația involuntară se caracterizează prin lipsa intenției în procesul imaginativ și printr-un control scăzut asupra acestuia.

Imaginația voluntară se caracterizează prin orientarea precisă spre un scop a procesului imaginativ. Ea este asociată, de regulă, cu creația în domeniul artistic, științific, tehnic, economic, organizatoric etc.

Visul este cea mai frecventă formă de imaginație involuntară. Imaginile din vis se succed ascultând exclusiv de legile asociației, nu și de legile gândirii raționale. Visul dispune de mecanisme proprii care au fost puse în evidență tot de către Sigmund Freud. Principalele operații care se realizează exclusiv în vis sunt: condensarea, deplasarea, transpunerea.

Reveria (visarea) reprezintă forma diurnă a visului. Ea are loc de obicei în momente de repaos și relaxare. Reveria poate deveni periculoasă atunci când ne împiedică să ne concentrăm asupra activităților importante. Ea are însă și un rol mobilizator, atunci când ne imaginăm finalitatea unor acțiuni istovitoare pe care le întreprindem.

Imaginația voluntară se manifestă în domenii diverse, apare în situații cotidiene, obișnuite, dar stă și la baza marilor schimbări din domeniile de cunoaștere și activitate umană care produc în timp schimbări sociale masive.

Principalele procedee ale imaginației sunt:

- schimbarea proporțiilor lucrurilor prin exagerarea sau diminuarea lor

- Amalgamarea constă în combinarea de elemente și trăsături esențiale luate de la lucruri diferite și reunirea lor într-un tot, precum și amestecarea elementelor aparținând aceluiași obiect
- Schimbarea raporturilor cauzale
- Personificarea sau antropomorfizarea naturii presupune atribuirea de însușiri și calități specific umane lucrurilor din natură
- Tipizarea presupune crearea unor personaje sau situații care sunt expresia sintetică a unei trăsături de caracter

Printre funcțiile imaginației, enumerăm:

- Funcția de ilustrare-realizare presupune faptul că produsele imaginației materializează conținutul abstract al gândirii, dându-i o formă concretă și intuitivă
- Funcția de explorare presupune faptul că prin intermediul imaginației sunt testate și cercetate limitele și posibilitățile realității
- Prin intermediul funcției de semnificare se realizează ilustrarea unor concepte abstracte prin intermediul unor imagini concrete

Imaginația joacă un rol esențial în activitatea umană, incluzându-se ca o componentă centrală a creativității. Ea aduce un spor considerabil la cunoașterea realității date, dar și a viitorului, a posibilului.